

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande Förbättrat stöd i skolan SOU 2025:44

Dnr U2025/01067

Sammanfattning

Skolverket ställer sig i huvudsak bakom utredningens förslag och bedömningar samt instämmer i utredningens utgångspunkter att ett ökat fokus på undervisning av god kvalitet och tidiga stödinsatser i skolan är angelägna. Skolverket lämnar synpunkter på flera förslag, där myndigheten bedömer att ytterligare aspekter bör beaktas i den fortsatta beredningen. Skolverket avstyrker förslaget om att införa begreppet ”följa undervisningen” i bestämmelserna. Myndigheten anser att formuleringen saknar en tydlig definition. Vidare står Skolverket bakom utredningens intentioner med stödundervisning men lyfter fram synpunkter. Skolverket står också bakom intentionerna med förslaget om utredning av en elevs behov av särskilt stöd, men anser bland annat att förslagets påverkan på rätten och möjligheten till en inkluderande utbildning för barn och elever med funktionsnedsättning behöver ses över.

Skolverkets ställningstaganden

Skolverket sammanfattar sina ställningstaganden nedan.

1.1 Författningsförslag

Skolverket kommenterar författningsändringarna i 5 kap. 4 § skollagen.

6.1 Bestämmelserna om extra anpassningar ska avskaffas i samtliga skolformer

Skolverket tillstyrker förslaget med synpunkter.

6.2 Garantin för tidiga stödinsatser och nationella prov i årskurs 3 ska avskaffas

Skolverket tillstyrker förslaget med synpunkter.

6.3 Alla barn och elever ska kunna följa undervisningen

Skolverket avstyrker ändringarna i 3 kap. 2 § första stycket skollagen.

6.4 Standardiserade tester införs för att uppmärksamma elever med stödbehov

Skolverket ställer sig inte bakom det föreslagna namnet på de nya materialen utan föreslår att dessa i stället benämns kartläggningsmaterial. Skolverket tillstyrker den del av förslaget som gäller lågstadiet men avstyrker delarna för mellan- och högstadiet.

6.5 Stödundervisning ger ett snabbt och flexibelt stöd

Skolverket står bakom utredningens intentioner med förslaget men lyfter fram några perspektiv som behöver beaktas i den fortsatta beredningen.

6.6 Utredning av en elevs behov av särskilt stöd och hur särskilt stöd ska ges

Skolverket står bakom utredningens intentioner med förslaget men har synpunkter på regleringens utformning.

6.7 Elevens stödbehov ska styra om en elev ska ges undervisning enskilt eller i en särskild undervisningsgrupp

Skolverket står bakom utredningens intentioner med förslaget men har synpunkter på regleringens utformning.

6.8 Anpassad studiegång får endast ges i sista hand

Skolverket tillstyrker förslaget om information till eleven och elevens vårdnadshavare om konsekvenser av beslutet om anpassad studiegång. Däremot tar Skolverket inte ställning till förslaget i övrigt utan lämnar synpunkter.

9 Konsekvenser

9.5.3 Finansiering

Skolverket kommenterar kostnader för staten.

9.6.1 Konsekvenser för barn och ungdomar

Skolverket kommenterar konsekvenser för barn och elever.

Skälen för Skolverkets ställningstaganden

Skälen för Skolverkets ställningstaganden följer utredningens disposition.

1.1 Författningsförslag

Skolverket kommenterar i denna del författningsändringarna i 5 kap. 4 § skollagen. I den mån Skolverket i övrigt har valt att kommentera hur förslagen till ändringar i författningarna är utformade framgår detta under avsnitten för respektive förslag nedan.

Användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Skolverket bedömer att författningsförslaget i 5 kap. 4 a § skollagen inte är tillräckligt underbyggt för att myndigheten ska kunna ta ställning till förslaget. I utredningen saknas överväganden om huruvida det finns behov av att använda kompletterande lärverktyg i stödundervisningen för att underlätta elevers lärande. Myndigheten ser att det behöver tydliggöras vilka följder förslaget kan få för de elever som använder kompletterande lärverktyg, såsom stavningsprogram, som en extra anpassning i dag.

6.1 Bestämmelserna om extra anpassningar ska avskaffas i samtliga skolformer

Skolverket tillstyrker att bestämmelserna om extra anpassningar avskaffas. Myndigheten delar den problembild som utredningen och Läroplansutredningen anger som motiv för avskaffandet.

Skolverket anser att utredningen inte tillräckligt har utrett förslaget om att avskaffa extra anpassningar inom kommunal vuxenutbildning (komvux) och hur det påverkar regleringen av stödinsatser för elever i den skolformen. Myndigheten instämmer i den bild utredningen ger av att elevgruppen inom komvux har förändrats över tid och att stödbehoven inom skolformen har ökat, bland annat på grund av att fler elever har kort utbildningsbakgrund.

6.2 Garantin för tidiga stödinsatser och nationella prov i årskurs 3 ska avskaffas

Skolverket tillstyrker förslaget med följande synpunkter.

Skolverket delar utredningens bedömning att garantin för tidiga stödinsatser inte har fungerat enligt intentionerna. Myndigheten instämmer också i utredningens bedömning att de nationella proven i årskurs 3 inte är fullt ut ändamålsenliga för syftet att stödja lärarens fortsatta undervisning, eftersom de genomförs under vårterminen. Därför förordar Skolverket att de nationella proven i årskurs 3 förändras till att bli ett annat slags obligatoriskt nationellt material som genomförs i början av läsåret. Det skulle till exempel kunna vara ett kartläggningsmaterial som ska användas för att kartlägga elevers aktuella kunskapsnivå i syfte att fatta

beslut om hur undervisningen kan utformas framöver.¹ Skolverket instämmer även i utredningens bedömning att de reviderade kartläggningsmaterial som myndigheten redan arbetar med kan fungera som sådana standardiserade tester som utredningen föreslår.

6.3 Alla barn och elever ska kunna följa undervisningen

Skolverket avstyrker ändringarna i 3 kap. 2 § första stycket skollagen om att alla barn och elever ska kunna följa undervisningen eftersom myndigheten anser att formuleringen saknar en tydlig definition.

Skolverket vill uppmärksamma att syftet med utbildningen inom skolväsendet redan regleras i skollagen: att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.² Om det finns behov av att förtydliga på vilket sätt undervisningen ska utformas för att ge alla elever förutsättningar att följa undervisningen hör detta bättre hemma i en reglering om aktivt lärarstöd eller kvaliteten i undervisningen.³ Skolverket har i remissyttrandet över Läroplansutredningens betänkande⁴ förordat formuleringen ”Den ordinarie undervisningen ska utformas för att förebygga stödbehov”.

6.4 Standardiserade tester införs för att uppmärksamma elever med stödbehov

Skolverket ställer sig inte bakom det föreslagna namnet på de nya materialen utan föreslår att dessa i stället benämns kartläggningsmaterial. Skolverket tillstyrker den del av förslaget som gäller lågstadiet men avstyrker delarna för mellan- och högstadiet.

6.4.1 De standardiserade testernas syfte

Skolverket delar utredningens uppfattning att likvärdiga bedömningar av elevers stödbehov är angelägna. Syftet att genom standardiserade material hjälpa lärare att identifiera elever som har behov av stöd i sin kunskapsutveckling är också något som Skolverket ställer sig bakom.

Trots att Skolverket ställer sig bakom förslaget om standardiserade material har myndigheten synpunkter på namnet ”standardiserade tester”. Skolverket menar att det bör ändras till kartläggningsmaterial. Definitionen av kartläggningsmaterial är material som syftar till att kartlägga elevers aktuella kunskapsnivå för att fatta beslut om hur undervisningen kan utformas framöver.⁵ Det är också ett välkänt

¹ Skolverket (2024). Utveckling av kartläggningsmaterial och bedömningsstöd, dnr 2024:3159.

² 1 kap 4 § skollagen (2010:800).

³ Regleringen om aktivt lärarstöd finns i 5 kap 2 § skolförordningen (2011:185). Definitionen av undervisning finns i 1 kap 3 § skollagen.

⁴ Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19).

⁵ Skolverket (2024). Utveckling av kartläggningsmaterial och bedömningsstöd, dnr 2024:3159.

namn för lärarna. De standardiserade tester som föreslås för årskurs 1 och 2 kan, enligt utredningen, utgöras av de reviderade kartläggningsmaterial som Skolverket redan har i uppdrag att ta fram. Därför anser myndigheten att namnet bör kunna kvarstå. I en regeringsredovisning 2024 föreslog Skolverket att det endast skulle finnas två kategorier av nya material: kartläggningsmaterial och betygsstöd.⁶ De material som utredningen föreslår bör kunna falla in under kategorin kartläggningsmaterial.

Om namnet ändras enligt utredningens förslag ser Skolverket behov av att tydliggöra innebörden av *standardiserade tester* i förarbetena till bestämmelsen.

Skolverket bedömer vidare att förslaget till ny lydelse av 3 kap. 4 § skollagen bör formuleras om för att underlätta tillämpningen av bestämmelsen för målgrupperna. Eftersom standardiserade tester i anpassade grundskolan endast ska användas för elever som läser ämnen blir bestämmelsen tydligare om första punkten i första stycket begränsas till att avse elever i grundskolan och elever i anpassade grundskolan som läser ämnen. Om författningen utformas på det sättet behövs inte undantaget i andra stycket.

6.4.2 De standardiserade testernas utformning

Skolverket tillstyrker förslaget med följande synpunkter.

Skolverket delar utredningens uppfattning att standardiserade nationella material bör vara både tidseffektiva och mätsäkra. Men mätsäkerhet behöver relateras till kursplanerna. Nationella material ska värdera rätt saker och göra det på ett sådant sätt att resultaten blir så informativa och användbara som möjligt. Därför anser Skolverket att grundläggande färdigheter i att läsa, skriva och räkna, i enlighet med hur dessa färdigheter uttrycks i kursplanerna, fortsatt bör utgöra kärnan i de obligatoriska materialen.⁷

6.4.3 Genomförande av de standardiserade testerna

Skolverket tillstyrker den del av förslaget som gäller lågstadiet men avstyrker delarna för mellan- och högstadiet. Myndigheten instämmer i att nationella material som syftar till att möjliggöra tidig upptäckt av elevers stödbehov bör genomföras under höstterminen i aktuell årskurs. Däremot saknas det i utredningen en plan för mellanstadiet och högstadiet. Till exempel föreslås ingen förändring av de nationella proven som genomförs i slutet av mellanstadiet i nuvarande årskurs 6 (årskurs 7 i en tioårig grundskola).

Utredningen gör inte några specifika bedömningar om hur nationella prov i mellan- och högstadiet bör utformas. Skolverket vill därför uppmärksamma förslag som har lämnats av andra utredningar. I betänkandet *Ett likvärdigt betygssystem* (SOU 2025:18) förordas att de nationella proven i årskurs 6

⁶ Skolverket (2024). Utveckling av kartläggningsmaterial och bedömningsstöd, dnr 2024:3159.

⁷ Skolverket (2024). Utveckling av kartläggningsmaterial och bedömningsstöd, dnr 2024:3159.

förändras till att bli något annat, till exempel bedömningsstöd. I betänkandet *På språklig grund* (SOU 2025:9) föreslås nya slags tester som ska ge rektorer information om vilket svenskämne elever bör placeras i. I betänkandet *Kunskap för alla* (SOU 2025:19) görs inte några specifika bedömningar om hur nationella prov i grundskolan bör utformas men däremot beskrivs förändringar av både obligatoriska kartläggningsmaterial och bedömningsstöd i lågstadiet. Utifrån de olika utredningarna framgår att det saknas ett helhetsgrepp om kunskapsmätningar i grundskolan. Förslagen från de andra utredningarna kommenteras i respektive yttrande. Därutöver skulle ett uppdrag om att utreda frågan om de nationella provens framtid i mellanstadiet mer samlat kunna ges till Skolverket.

6.4.4 Skolverket bör få i uppdrag att utforma de standardiserade testerna

Skolverket delar utredningens bedömning att de standardiserade tester som föreslås för årskurs 1 och 2 kan utgöras av de reviderade kartläggningsmaterial och bedömningsstöd som Skolverket redan har i uppdrag att ta fram.⁸

Skolverket delar även utredningens bedömning att utformningen av standardiserade tester sannolikt innebär att Skolverket behöver träffa överenskommelser med lärosäten. Under förutsättning att det ska kunna göras på ett ändamålsenligt sätt behöver både Skolverket och lärosätena tillräckligt med tid och ekonomiska resurser för att ta fram testerna. Som en jämförelse tar det mellan 1,5 och 2,5 år att konstruera ett nationellt prov. Men tiden för att konstruera ett helt nytt slags material blir längre. Även om de nya materialen föreslås bli tidsmässigt mindre omfattande för eleverna att genomföra är kraven på mätsäkerhet mycket höga vilket kräver storskaliga och omfattande utprövningar.

Skolverket delar inte utredningens bedömning att kostnaden för att ta fram ett standardiserat test skulle uppgå till 2 miljoner kronor. Som framgår av Skolverkets regeringsredovisning 2024 kostar ett nytt kartläggningsmaterial eller betygsstöd mellan 2 och 5 miljoner kronor.⁹ För att uppnå det syfte som föreslås för de kommande materialen enligt utredningen krävs storskaliga utprövningar. Det framgår inte heller av betänkandet hur ofta dessa material bör uppdateras eller omarbetas, vilket i sin tur innebär ytterligare kostnader. För de material som föreslås i årskurs 1 och 2, och som kan utgöras av Skolverkets reviderade kartläggningsmaterial och bedömningsstöd, skulle vissa justeringar krävas om garantin för tidiga stödinsatser avskaffas. Men för dessa material skulle inte hela den kostnad som utredningen föreslår krävas. Om nya material däremot ska tas fram för årskurs 3 samt för mellan- och högstadiet beräknas kostnaderna bli högre

⁸ Skolverket (2024). Utveckling av kartläggningsmaterial och bedömningsstöd, dnr 2024:3159.

⁹ Skolverket (2024). Utveckling av kartläggningsmaterial och bedömningsstöd, dnr 2024:3159.

än vad utredningen föreslår. Kostnader för staten kommenteras mer ingående i avsnitt 9.5.3.

6.5 Stödundervisning ger ett snabbt och flexibelt stöd

Skolverket står bakom utredningens intentioner med stödundervisning men vill lyfta fram följande perspektiv som behöver beaktas i den fortsatta beredningen av förslagen. Myndigheten är gärna behjälplig i det arbetet.

Skolformsperspektiv

Skolverket ställer sig i grunden positivt till att stödundervisning införs i de obligatoriska skolformerna och omfattar alla ämnen. För gymnasieskolan föreslår utredningen att stödundervisning ska ges i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Om syftet är att öka elevernas möjligheter att nå gymnasieexamen anser myndigheten att fler ämnen behöver omfattas, exempelvis engelska.

Ekonomiska och administrativa perspektiv

Om stödundervisningen ska kunna främja elevernas lärande behöver den bedrivas av kompetenta och erfarna lärare, specialpedagoger och speciallärare med behörighet inom de ämnesområden som elevernas svårigheter är relaterade till.¹⁰ Även administrativa resurser behövs så att verksamheterna kan skapa organisatoriska, schemaläggningsmässiga och lokalmässiga förutsättningar för stödundervisning inom ramen för det ordinarie schemat.

Perspektiv om kompletterande stödinsatser

I remissyttrandet över Läroplansutredningens betänkande¹¹ har Skolverket ställt sig positivt till ambitionerna att stärka lärarens roll och att den ordinarie undervisningen utformas så att stödbehov förebyggs. Skollagens reglering av elevhälsan anger också att stödinsatser ska ges på andra nivåer än individnivån. I dag regleras möjligheter till stödinsatser via exempelvis specialpedagogiska insatser som kan organiseras lokalt utifrån elevernas behov och skolans förutsättningar.

Om extra anpassningar avskaffas kan det finnas behov av andra insatser än stödundervisning för vissa elever, till exempel stödinsatser som inte är ämnesspecifika.

¹⁰ Skolinspektionen (2024). En granskning av skolornas arbete med extra anpassningar och särskilt stöd i de obligatoriska skolformerna och i fritidshemmet, 2024:8 och Skolinspektionen (2022). Elevens hela dag som utgångspunkt för stöd. Arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd i skola och fritidshem, 2022:11512.

¹¹ Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19).

Verksamhetsperspektiv

För att eleverna ska få det stöd de behöver måste lagstiftningen vara tydlig så att rektorn kan fördela resurser, organisera stödundervisning och prioritera i skolans stödarbete. Skolverket menar att en anteckning som läraren gör om elevens behov av stödundervisning ger otillräcklig information för att ligga till grund för planering, genomförande och utvärdering av stödundervisningen. Myndigheten anser också att förslaget om hur elevhälsan kan ge stöd till lärare behöver förtydligas. Dessutom menar Skolverket att information om elevers behov av stödundervisning kan framkomma på andra sätt än via läraren, exempelvis från elevhälsan.

Skolverket konstaterar att lärarens bedömning av om en elev har *svårt att tillgodogöra sig kunskaper* inte är lika tydlig som om en elev *inte kommer att uppfylla betygskriterier eller kriterier för bedömning*. Det är viktigt att ett mer öppet hållet rekvisit inte leder till en försämring eller försening av elevens rätt till stödundervisning eller särskilt stöd. Om regleringen ändras enligt förslaget behöver elevers behov av stödinsatser belysas i den fortsatta beredningen.

Skolverket håller med utredningen om vikten av att utvärdera stödundervisningen. Resultatet av utvärderingen kan behöva dokumenteras på ett mer omfattande sätt än vad utredningen beskriver, för att möjliggöra bättre överlämningar inom och mellan skolor. Myndigheten delar också utredningens bild att det är viktigt att läraren ger elever och vårdnadshavare information om stödundervisningen och dess syfte, men ser att detta kan leda till ökad administration för lärarna.

Elevperspektiv

Skolverket vill understryka behovet av en sammanhängande skoldag för eleverna, särskilt i de tidiga årskurserna. För en elev som får stödundervisning kan det innebära att eleven möter flera olika lärare och elever under en och samma skoldag. Det kan också innebära längre skoldagar, vilket kan vara utmanande för elever med stödbehov, och påverka bland annat skolskjuts, fritidshemmets verksamhet och kulturskolans verksamhet.

Skolverket anser att det är viktigt att säkerställa att elever får kontinuerliga stödinsatser baserade på deras behov snarare än på en fast tidsram. I förslaget till ny bestämmelse i 3 kap. 5 a § andra stycket skollagen anges att en elev inte bör ges stödundervisning längre tid än två månader och i högst tre ämnen åt gången per termin. Skolverket noterar att förslaget är utformat så att författningen inte är bindande i denna del. Om avsikten är att begränsa antalet ämnen och den tid som stödundervisningen ska ges kan författningen förslagsvis formuleras på följande sätt: *Stödundervisningen ska ges under en begränsad tid och i ett begränsat antal ämnen*. Innebörden av begränsningarna kan i stället utvecklas i förarbetena till bestämmelsen.

6.6 Utredning av en elevs behov av särskilt stöd och hur särskilt stöd ska ges

Skolverket står bakom utredningens intentioner med förslaget men har följande synpunkter på regleringens utformning.

6.6.3 Det ska förtydligas att det är ansvarig lärare eller mentor som ska anmäla att elevens behov av särskilt stöd behöver utredas

Skolverket instämmer i att det är viktigt att särskilt stöd ges skyndsamt utifrån elevernas behov. Vidare instämmer myndigheten i att det behöver finnas tydliga bestämmelser om organisation och ansvar för när, av vem och med vilka rutiner behov av särskilt stöd ska uppmärksammas, bedömas, anmälas, utredas, genomföras samt följas upp och utvärderas.

Skolverket ser positivt på utredningens ambition att betona lärarens och mentorns centrala roll i bedömningen av elevernas stödbehov. Enligt förslagen i 3 kap. 7 § är det ansvarig lärare eller mentor som inom ramen för undervisningen skriftligt ska anmäla till rektorn om en elevs behov av särskilt stöd behöver utredas. Men Skolverket ser också att dessa behov kan nå rektorn på andra sätt, till exempel via elevhälsan eller en vårdnadshavare. Om det endast är ansvarig lärare eller mentor som ska uppmärksamma och bedöma behovet av särskilt stöd finns en risk att stödet fördröjs eftersom elever har flera olika lärare på högstadiet och i gymnasieskolan.

6.6.5 Elevens stödbehov ska styra hur särskilt stöd ges

Skolverket står bakom utredningens intentioner att det ska vara elevens stödbehov som ska avgöra hur det särskilda stödet ska organiseras. Inför den fortsatta beredningen av förslagen vill myndigheten lyfta fram följande synpunkter. Skolverket kan även vara behjälpligt i arbetet.

Den formulering som finns i dag i skollagen om att det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör¹² tas bort i utredningens förslag. Skolverket vill peka på att inskränkningen i elevernas rätt att få särskilt stöd inom sin elevgrupp kan behöva ställas i relation till bestämmelsen om vad som är elevens bästa,¹³ för att säkerställa rättssäkerhet och likvärdighet för eleverna.

Vidare bedömer Skolverket att regeringen i den fortsatta beredningen bör se över på vilket sätt förslaget påverkar rätten och möjligheten till en inkluderande utbildning för barn och elever med funktionsnedsättning. Av artikel 24 om utbildning i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning följer att konventionsstaterna förbinder sig att säkerställa att personer med funktionsnedsättning, på lika villkor som andra, får tillgång till en inkluderande och kostnadsfri grundutbildning av kvalitet. FN:s kommitté för

¹² 3 kap. 8 § skollagen.

¹³ 1 kap. 10 § skollagen.

rättigheter för personer med funktionsnedsättning har i sina allmänna kommentarer och rekommendationer utifrån Sveriges andra och tredje periodiska rapport bland annat uttryckt oro över ökningen av segregering åtgärder inom utbildningsområdet för barn och elever med funktionsnedsättning.

6.7 Elevens stödbehov ska styra om en elev ska ges undervisning enskilt eller i en särskild undervisningsgrupp

Skolverket står bakom utredningens intentioner med förslaget men har följande synpunkter på regleringens utformning.

Enligt Skolverket är det viktigt att säkerställa att skolorna fattar väl underbyggda beslut om varför en elev behöver få undervisning enskilt eller i en särskild undervisningsgrupp samt om i vilka ämnen eleven behöver dessa stödformer. Utgångspunkten bör vara att eleven ges undervisning i sitt ordinarie sammanhang i de ämnen där det är möjligt. Det är också angeläget att säkerställa att skolorna följer upp och omprövar besluten om undervisning enskilt och i särskild undervisningsgrupp.

De bestämmelser som utredningen föreslår ska ändras innehåller grundläggande rättigheter för barn och elever. De är därmed en viktig del i Sveriges tolkning och tillämpning av såväl barnkonventionen och konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som grundlagen och andra internationella konventioner. Skolverket anser att bestämmelsernas tyngd behöver motiveras ytterligare i den fortsatta beredningen och myndigheten kan vara behjälplig i det arbetet.

6.8 Anpassad studiegång får bara ges i sista hand

6.8.1 Anpassad studiegång får endast beslutas om elevens behov av särskilt stöd inte kunnat tillgodoses genom andra former av särskilt stöd

Skolverket tillstyrker förslaget om information till eleven och elevens vårdnadshavare om konsekvenser av beslutet om anpassad studiegång. Däremot tar Skolverket inte ställning till förslaget i övrigt utan lämnar följande synpunkter.

Skolverket ser att en mer allsidig utredning av varför bestämmelsen om anpassad studiegång inte tillämpas som det är tänkt hade varit värdefull för att kunna ta ställning till om tillämpningen behöver förtydligas eller om regleringen behöver ändras för att få avsedd effekt. I den fortsatta beredningen finns det exempelvis anledning att se över om det i stället för att tydliggöra att andra stödåtgärder först ska prövas finns skäl att begränsa vilka ämnen som får tas bort inom ramen för anpassad studiegång. Svenska och svenska som andraspråk, matematik samt engelska kan exempelvis vara särskilt viktiga i syfte att nå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Det kan också finnas skäl att se över om det

ska ställas krav på att anpassningar som görs motiveras på ett fullgott sätt så att det framgår vilka ämnen som omfattas och vilka anpassningar som görs i respektive ämne.

6.8.2 Eleven och elevens vårdnadshavare ska informeras inför beslut om anpassad studiegång

Skolverket tillstyrker förslaget.

6.8.3 Anpassad studiegång bör följas upp och utvärderas

Skolverket delar utredningens bedömning men ser ingen anledning till att regeringen ger myndigheten ett specifikt uppdrag. Att följa upp och utvärdera åtgärden anpassad studiegång kan Skolverket göra inom ramen för sitt instruktionsenliga uppdrag.

9 Konsekvenser

Skolverket kommenterar nedanstående avsnitt. I övrigt avstår myndigheten från att kommentera utredningens konsekvenser.

9.5.3 Finansiering

Realiseringen av de förändringar som utredningen föreslår tillsammans med andra föreslagna förändringar i andra betänkanden inom skolområdet kommer att kräva betydande resurser av Skolverket. För att genomföra de förväntade uppdragen med tillfredställande kvalitet behöver en detaljerad genomgång av resursbehoven göras i dialog med uppdragsgivaren. I den mån det rör sig om investeringar i digital infrastruktur och it-utveckling är även kostnader för avskrivningar viktiga att räkna in i resursbehoven.

När det gäller kostnader för staten har Skolverket beräknat att utvecklingen av ett kartläggningsmaterial kostar mellan 2 och 5 miljoner kronor.¹⁴ Utredningens summa på 36 miljoner kronor utgår från att varje material skulle kosta 2 miljoner kronor. Skolverket bedömer att detta är för lågt räknat i och med att det handlar om ett helt nytt slags material i årskurs 3 samt i mellan- och högstadiet. Myndighetens förslag är att räkna på ett snitt på 3,5 miljoner kronor i stället, vilket skulle motsvara en totalkostnad på cirka 60 miljoner kronor.

De minskade kostnaderna på 7,5 miljoner kronor årligen till följd av att de nationella proven i årskurs 3 i grundskolan och sameskolan samt årskurs 4 i specialskolan avskaffas anser Skolverket vara rimliga.

Skolverket vill uppmärksamma uppdragsgivaren på att medel som tilldelas i syfte att ta fram nya kartläggningsmaterial i enlighet med utredningens förslag behöver

¹⁴ Skolverket (2024). Utveckling av kartläggningsmaterial och bedömningsstöd, dnr 2024:3159.

periodiseras under åren 2026–2028. Arbetet behöver också sättas i gång i början av 2026 för att kunna hålla föreslagen tidsplan.

9.6.1 Konsekvenser för barn och ungdomar

När det gäller konsekvenser för barn och elever vill Skolverket poängtera att dessa konsekvenser behöver belysas mer ingående i den fortsatta beredningen. Till exempel är barns och elevers grundläggande rättigheter inte tillräckligt belysta för alla de ändringar som föreslås i 3 kap. skollagen.

Övriga synpunkter

Skolverket konstaterar att många av utredningarna på skolområdet innehåller förslag som ska tillämpas från 2028. Flera av de betänkanden som nu remitteras innehåller också överlappande förslag och förslag som är viktiga att behandla på ett samlat sätt. Det kan därför vara svårt att kommentera förslag till tidsplan i ett enskilt betänkande utan att samtidigt ta hänsyn till vad som sägs i de andra utredningarna. Beroende på vilka förslag regeringen väljer att gå vidare med står huvudmännen inför genomgripande förändringar som kräver omfattande implementeringsinsatser. Myndigheten är i grunden positivt inställd till många av de föreslagna förändringarna men ser risker med snäva tidsplaner och mängden reformer, till exempel vad gäller kvaliteten i författningsändringarna och möjligheten att förankra dem hos målgrupperna. För att underlätta huvudmännens tillämpning av förändringarna förutsätter Skolverket att förslagen i de olika betänkandena fortsatt kommer att beredas på ett samlat sätt. I det ingår också att myndigheten kommer att samordna och paketera bland annat de implementeringsinsatser som erbjuds till huvudmän och skolor.

I flera av de betänkanden som nu remitteras finns förslag på utvärderingsuppdrag till Skolverket. Myndigheten instämmer i att det är viktigt att systematiskt följa upp och utvärdera reformer i skolväsendet. Detta ingår i Skolverkets instruktion. Behovet av uppföljning och utvärdering inom olika områden och av olika reformer prioriteras löpande av myndigheten och i relation till förutsättningarna för att samlat ge en så god kunskap som möjligt i relevanta frågor.

På Skolverkets vägnar

Joakim Malmström
Generaldirektör

Elisabeth Lindén
Undervisningsråd

Handlingen är beslutad i Skolverkets
elektroniska ärende- och
dokumenthanteringssystem av:
Elisabeth Lindén (Signerare) den 2025-
06-25
Joakim Malmström (Signerare) den
2025-06-25.

I ärendets slutliga handläggning har även avdelningscheferna Tommy Lagergren,
Maria Weståker och Anna Castberg, rättschefen Erik Janzon, tillförordnade
stabschefen Johan Börjesson, enhetschefen Maria Granander Andersson,
undervisningsrådet Cecilia Sandberg samt juristen Helena Söderberg deltagit.